

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

2. Idem ostenditur. Secundo inductione, seu enumeratione cuiusvis generis bonarum operationum voluntatis, ad quas eam prærequirit Augustinus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

homo cum libero arbitrio voluntatis, praeque
 doctrinam qua ei praecipitur, quemadmodum vivere
 debeat, accipiat spiritum sanctum, id est adju-
 torium spiritus sancti, quo fiat in animo eius DE-
 LECTATIO, dilectioque iustitia summi illius atque
 incommutabilis boni, quod Deus est, etiam nunc cum
 adhaec per fidem, ambulatur, non per speciem: ut hac
 sibi veluti arbitria data gratuita muneris inardescat in-
 brevere Creatori atque instammetur accedere ad parti-
 cipationem illius veri luminis, ut ex illo ei bene sit à
 quo habet ut sit. Vbi perspicacissime delecta-
 tionem dilectionem, ardorem inflammatio-
 nemque subnectit. Sunt enim effectus, qui
 immediate ex illa caelesti suavitate germinant
 ut infra latius. Et necessitatem talis adjutorij
 ut infra latius. Et necessitatem talis adjutorij
 ad omnes actiones explicans: Nam neque libe-
 rum arbitrium quicquam nisi ad peccandum valet, si
 lateat veritatis via: Scientia enim seu cognitio
 objecti ad bene agendum omnino necessaria
 est: Et cum id quod agendum est, capere non latere
 nisi etiam DELECTET & ametur, non agitur, non
 suscipitur, non bene vivitur. Et in eodem libro
 inferius: Confugiant per fidem ad iustitiam
 gratiam, & per donum spiritus sancti SVAVITATE
 iustitia delectati ponam littera minantia evadant.
 Vbi gratia iustificans Augustino est adju-
 torium quo ad iustitiam legis implendam, hoc
 est, ad iuste agendum vivendumque perduc-

mur. Quae vocis acceptio in isto libro & alijs
 Augustini lucubrationibus receptissima est:
 Vnde & in eodem capite decimo quinto. Hic
 autem spiritus Domini cuius dono iustificamur, quo
 fit in nobis ut non PECCARE DELECTET, ubi
 libertas est: sicut prae hunc spiritum peccare dele-
 ctat, ubi servitus, à cuius operibus abstinendum &c.
 Et inferius adhuc manifestius: Per fidem con-
 fugiat ad misericordiam Dei, ut des quod habet, at quo
 inspirata gratia SVAVITATE per spiritum sanctum,
 faciat PLVS DELECTARE quod praecipit, quam
 delectat quod impedit. De quo loco & similibus
 paulo latius infra disputandum est. Et in li-
 bro de Correctione & gratia. Verissimam
 illam voluntatis & actionis gratiam tangens:
 Aguntur enim ut agant, non ut ipsi nihil agant: &
 ad hoc eis ostenditur, quid agere debeant, ut quando
 id agunt sicut agendum est, id est cum dilectione &
 DELECTATIONE iustitia. SVAVITATEM quam
 dedit Dominus ut terra eorum daret fructum suum;
 accepisse se gaudeant. Et homilia vigesima nona:
 Quomodo te à te liberat Deus? Dimittendo peccata,
 donando merita; dando tibi vires pugnandi adversus
 concupiscentias tuas. Et quomodo, quod adjutorij
 genere efficit istud Deus? Subjungit Augusti-
 nus: Inspirando virtutem, dando menti CALES-
 TEM DELECTATIONEM, qua omnis terrina de-
 lectatio superetur.

CAPVT SECVNDVM.

Idem ostenditur.

Secundò inductione, seu enumeratione cuiusvis generis bonarum
 operationum voluntatis, ad quas eam prae-
 quirat Augustinus.

QVAE quidem quamquam sufficere
 possent, ut mens Augustini de natu-
 ra medicinalis adjutorij liquido capi-
 piatur, quia tamen ad inopinatam
 veritatem animus inveteratarum sententiarum
 praedictis gravidus non facile cedit,
 operosius eadem ex Augustini monumentis
 demonstranda sunt; ut evulso omni scrupulo
 nemo de mente sancti Praesulis incertus hære-
 re possit, nisi qui quicquid semel opinionum præ-
 occupaverit, tueri quoquo modo malit, quam
 susceptam à suis magistris mutare sententiam.
 Itaque suavitatem seu delectationem calis-
 tus insulam esse ex Augustini sententia ve-
 ram illam gratiam, de qua tanta inter
 Scholasticos controversia est, secundo demon-
 strari quasi inductione potest. Nullum est
 enim boni operis genus, quod ipse non ad istam
 divinae suavitatis inspirationem tanquam ad
 adjutorium revocet, quo Deus id in homine
 operatur. Et quidem diversas actiones lingua-
 res per delectationem tanquam per veram
 gratiam in hominis voluntate à Deo effici, ex
 precedenti etiam capite utcumque liquet.
 Quid enim in actionibus bonis prius est, quam

ut bonum quod praedicatur nobis, incipiamus
 concupiscere? Et tamen de boni cupiditate
 dixit: Tum bonum concupiscere sine peccato, cum dulces-
 cere incipit. In qua dulcedinis gratia, si non non
 praeveni Deus, non solum non perficitur bonum,
 sed nec inchoatur ex nobis. Quod si sine tali sua-
 vitatis gratia nec inchoari bonum potest, pro-
 fecto neque cogitari potest, quod etiam exler-
 tis verbis apud sanctum Fulgentium Petrus
 Diaconus profitetur, quando dicit non per na-
 turalem libertatem nos posse jam cogitare di-
 vina, sed tantum attracti ad veram libertatem
 non violenta necessitate, sed infusione suavitatis
 per Spiritum sanctum.

Postquam autem bonum jam cogitatum,
 vel eatenus saltem concupitum est, restat ut
 pia voluntate credatur. Sed nec istud nos
 posse sine caelesti delectatione Augustinus tra-
 didit, quando dixit, quod quando veritas con-
 sperit non latere, nisi etiam delectet non suscipitur;
 ergo neque creditur. Nam suscipere verita-
 tem nihil est aliud profecto nisi credere verita-
 ti. Vnde alibi luculentius exponens gra-
 tiam, qua trahimur, ut ad Christum credendo
 veniamus, tam diserte de ejus natura disputat,
 ut omnes

lib. 15.

Ibid. c. 29.

Lib. de Cor.

et gra. c. 2.

Serm. 29.

Pet. Diacon.
apud S. Ful-
gent. c. 6.Lib. de spir.
c. 11. c. 2.

ut omnes omnium scupulorum uncas ex omnium animis eximere, omnique ambiguitatibus nebulas ab omnium oculis tergere voluisse videatur. Nam propositis illis Christi verbis: Nemo potest venire ad me nisi Pater qui misit me traxerit eum, quibus Dominus gratiae divinae necessitatem ad fidem asserbat: Magna, inquit Augustinus, gratia commendatio. Nemo venit nisi trahatur. Quae tamen quia libertati humanae voluntatis, tractus violentia nocere videbatur, difficultatem istam obijcit: Si trahitur aut aliquis novus venit: si vivus venit, nec credit: si non credit, nec venit. Non enim ad Christum ambulando et vivimus: sed credendo. Quomodo ergo voluntate credo si trahor? Respondet solvendo questionem & tractus istius seu divini adiutorij naturam exponendo Augustinus: Ego dico, Per vim est voluntate, etiam VOLUPTATE traheris. Quid est trahi voluptate? DELECTARE in Domino & dabit tibi petitiones cordis tui. Est quaedam VOLUPTAS CORDIS cui panis dulcis est ille caelestis. Porro si peccata dicere licuit.

Virgil. Ecloga 2. Trahit sua quemque voluptas. Non necessitas sed VOLUPTAS; non obligatio sed DELECTATIO; quanto fortius nos dicere debemus trahi debentem ad Christum, qui DELECTATUR varietate, DELECTATUR beatitudine, DELECTATUR iustitia; DELECTATUR sempiterna vita (quando illi predicantur) quod totum Christus est? An vero habent corpora sensus VOLUPTATES suas, & animus deseritur a VOLUPTATIBUS suis? Si animus non habet VOLUPTATES suas unde dicitur: Filij autem hominum sub regimine aliarum suarum sperabunt. Inebriabuntur ab libertate hominis tuae, & torrente VOLUPTATIS tuae petabunt eos. Et inferius rem profundissimam, familiarium exemplorum facilitate declarans: Ramum viridem ostendis ovi; & trahit illum. Nunc pastor demonstrantur, & trahitur. Et quia quo currit trahitur, amando trahitur, sine lasione corporis trahitur, cordis vinculo trahitur. Sed quo incentivo an oratio ille quo eductus trahitur, provocatur? Audi cetera: Si ergo ista quae in te delectas & voluptates terrenas trahuntur amantibus, trahunt, quoniam verum est:

Trahit sua quemque voluptas. Non trahit revelatus Christus a Patre? Quid enim fortius desiderat anima quam veritatem? Quod quamvis verillimum sit, nunquam tamen animus desiderabit veritatem, nisi cum caelestis delectationis infusione doceatur. Itaque subjungit patris adiectis Augustinus: Omnis qui audit a Patre & dicitur venit ad me. Vultis quomodo trahit Pater: ascendo DELECTAT, non necessitatem imponendo. Ecco quomodo trahit: Erant omnes doctores Dei, trahere Dei est. Unde de tali veritatis docenda trahendique modo superius dicentem audivimus: Haec gratia si docer, na dicenda est, certe sic dicitur, ut alius & interior (quam per aures) eam Deus CVM INEFFABILI SVA VITATE credatur infundere. Nam ista sua vitas delectationis ita necessaria est, ut non solum de credendo, sed etiam de audiendo verbo praedicationis Augustinus asserat; Quis tenetur ut audiat, si NON DELECTATUR?

A. Iam vero quid post fidem est prius obvium, ac magis necessarium, quam oratio? Oratio quippe primus est fructus fidei, quo spiritus adiutorium invocatur, ut concupiscentiarum bona voluntati rebellantium exercitus debellari possit, & iustitia seu bonae vitae mandata compleri. Sed nec ipsa oratio, sine illo DELECTATIONIS caelestis adiutorio fundi potest. Intra cor tuum & gaudebis ibi. Cum ibi capitis GAUDERE ipsa munditia coram tui DELECTABIT te & faciet orare. Et in Psalmum concelsum sextum illius delectationis necessitatem exprimens: Quisquis, inquit probabiliter tam convertere, sicut miri, omnes sine ulla querele malorum morum, excipitur terra terra sive tedij cuiusdam in mora huius vite, ita ut aliquando cum necesse nec orate DELECTET. Tertio tentatio priorum contraria. Huius enim periclitabatur fame, postea infidus. Unde & hoc mihi de quodam languore annua &c. non est & ista levis tentatio. Sed au forte ista tentatio f. stitij ac tedj aliter quam ista suavitatis infusione superari potest? Audi Augustinum: Cum autem ab illo illius adiutorio non precamur ad faciendam perficiendamque iustitiam, quid aliud deprecamur: quam ut aperiat quod laudat, & suave faciat quod NON DELECTABAT. Quae & hoc ab illo esse deprecandum, eius gratia desideramus, dum autem dicitur: eum gratia dileximus, dum autem non DELECTABET, ut qui gloriam non in se sed in Domino gloriatur.

Post haec atque orationem sequitur amor seu dilectio boni, atque ipsius Dei, sed nec illa in hominis corde nascitur, nisi eam delectationis gratia suscitaverit. Nam ideo capite praecedenti dixit, ad bene vivendum necesse esse ut accipiat homo Spiritum sanctum, quo factum anno eius DELECTATIO dilectioque sancti illius atque incommutabilis boni, ut videlicet ex DELECTATIONE dilectionem sequi, ipsa verborum connexionem patefaceret. Et similiter statim: Nisi etiam DELECTET bonum & amatur, non agitur, non suscipitur &c. Et in locis contra Facilius amorem nascere delectatione significat: bonum quod amaverat eius specio delectata.

Ex eodem delectationis ac dilectionis ordine fit: ut magnum illud donum Dei, libertatem scilicet istam animi a dominatione cupiditatis, qua Deo non serviliter sed liberaliter servit, illi divina suavitati, tanquam adiutorio gratiae voluntatem liberantis tribuat. Sancti Angeli illi sibi agendum imperant, quod ille quem contemplantur, iubet; cuius aeterno imperio libenter quia suaviter servant. Et in tractatibus in Ioannem cum illa citasset Apostoli verba: Condelector legi Dei secundum interiorem hominem, statim atrox, Etce unde liberi: unde condelectatur legi Dei. Libertas enim delectat. Nam quamvis timore facis quod iustum est, non Deus te delectat. Quamvis adhuc servus facis, non te delectat.

D. Delectat te & liberat. Et adhuc uberius in eodem loco: Ergo iam ille ex parte superiore libertum se esse sentiebat; Unde dicebat: Condelector legi Dei secundum interiorem hominem. Delectat me lex, delectat me quod iubet lex, delectat me ipsa iustitia. Hoc

Handwritten marginal note: *Handwritten text, possibly a reference or commentary.*

Tract. 26. in Ioan.

Tract. 26. in Ioan.

Virgil. Ecloga 2.

Tract. 47.

Lib. 4. de doct. Christi. 26.

In Psal. 33.

In Psal. 104.

Lib. 2. de pecc. nom. 7. 13.

Lib. 1. de lib. 9. 24.

Tract. 47.

Tract. 47.

Hoc est usitatissima sancti Augustini phrasi, delectat me ipse Deus, cujus delectatione sum liber ac diligo eum. Unde de ista condelectatione dicit in libro de nuptijs & concupiscentia: Ista condelectatio legi Dei de magna nobis venit gratia Dei. Ibi famus veraciter liberi, ubi non delectamur inuiti. Et in Psalmum sexagesimum: Hac est illa suavitas de qua alibi dicitur: Dominus dabit suavitatem & terra nostra dabit fructum suum, ut bonum opus fiat non timore, sed amore, non formidine poena, sed delectatione iustitia. Ipsi est enim vera & sana libertas. De qua suavitatis ac delectationis libertate, alibi pluribus differemus.

Isti dilectioni ac liberationi animi a lege peccati conjunctum est aliud beneficium, ut videlicet cupiditatum nostratum tentationibus nullum consensum praebeamus: quod ut fiat, sola delectatio quae quae tanquam genuinum divinae gratiae adiutorium facit. Lex non B illa in venustate est, sed lex spiritus vite in Christo IESV liberavit te a lege peccati & meritis, hoc est, a tentationibus concupiscentiae. Et quae illa lex Spiritus vite, & quo pacto liberat? Audi: *Vi enim CONDELECTERIS legi Dei secundum interiorem hominem, unde haberes nisi spiritu vite in Christo IESV liber. rei te a lege peccati & meritis.* Ideo, mens humana vel tibi tribuas, ne multum superbas, imo ne omnino superbas mens humana, quod non contentus desideris carnis, quod lex peccati non te de arce deponit. Et in sermone praecedente multo manifestus. Ibi enim respondet ille qui tentatur titillationibus suis: Nolo, inquit, non facio peccata quia DELECTAT, non facio, habeo CUI CONDELECTOR. Condelector enim legi Dei, quod tu de carne cumultuatur. Et in libro sexto de Musica: *Gustare & videre quoniam suavis est Dominus.* Et Petrus: *Si gustatis quoniam suavis est Dominus.* Non enim amor temporalium expugnetur, nisi aliqua suavitate aeternam. Et in libro primo ad Bonifacium cum Apostolum exponendo dixisset: *Consensio legi quia volo quod non vult, ut videlicet concupiscentiae tumulstanti consensum denegemus* adiecit: *Nunc autem iam non ego operor illud, sed id quod habitat in me peccatum. Quid est NUNC autem, nisi iam non sub gratia qua liberavit DELECTATIONEM voluntatis a consensione cupiditatis? Vbi rectius fortasse legeretur, quae liberavit DELECTATIONE voluntatis a consensione iniquitatis.* Nam & sensus ineptus est, ut gratia dicatur liberare delectationem, totique doctrinae Augustini dissentaneus; & ipsa consequentium connexio aliud postulat. Nam in eodem capite paulo inferius explicans quomodo a consensione cupiditatum animus liberetur, hoc ipsum diversis verbis delectationi tribuit: *delectatione gratiae Dei: Cum ipsa DELECTATIO boni qua etiam non consentit ad malum, non timore poena, sed amore iustitia (hoc est enim CONDELECTATIO) non nisi gratia depuranda sit.* Et in illa verba Psalmi sexagesimi-quarti: *Exitus mane & vespere delectatus* hoc est ut ipse tradit, *Exitus est tentationibus tamen proficitatis quam adversitatis delectationes facit, nempe per delectationem rerum*

A caelestium: *Magnificet sic posuit; Delectatus exis mane & vespere.* Si enim non te delectet ipse exitus, non laborabis extra indez, meritis caput in lucrum promissum, si non te DELECTET promissio Salvatoris. Et rursum eadem tentanti & terrenti, si non te DELECTET ille qui prior passus est, ut tibi exitum faceret. Nam istud est quod in superius allegatis dixit; Deum liberare seu exitum facere, inspirando virtutem, dando menti tuae CAELEM DELECTATIONEM, qua omnis terrena delectatio superetur. Et in illa verba Psalmi centesimi trigeshimi-septimi. *Qui manducatis panem doloris, rerum tristum tolerantiam divinae suavitati tribuit: Iste est labor fructuum, panis doloris. Nisi autem habet aliquam SVAVITATEM prius ipse, nemo illum manducaret. Cum quanta suavitate plorat, in genua prostrat? Dulciores sunt lacryma orationum quam gaudia theatrorum.*

Sed quia non est Christiano satis non consentire tentationibus, hoc est, declinare a malo, sed opus est etiam lacere bono, nulla omnino gratia istud praestat voluntati, nisi istud caelestis suavitatis auxilium. Per hoc enim solum efficitur, ut homo non timore poena, sed amore iustitiae bonum operetur: quod quamdiu non fit, nunquam, juxta constantissimas Augustini regulas, est opus bonum; & quando fit, impossibile est non esse bonum. Hoc igitur suavitatis adiutorium, esse gratiam illam, qua bonum operamur, sexcentis testimonijs Augustinus expressit. Nam inde est quod toties jam audivimus inculecata illa Scripturae verba: *Dominus dabit suavitatem, & terra nostra dabit fructum suum.* Quis enim verior est terra nocte per se sterilis, quam bonorum operum fructus? Unde est quod toties jam cum Propheta superius precantem audivimus: *Domine, in tua suavitate doce me iustitiam tuam.* Hic enim, ut idem ait, docet Deus eos qui secundum propositum vocati sunt; simul donans & quod agunt scire, & quod sequuntur agere. Nam & alibi dicit: *Tunc disco ut faciam si in tua SVAVITATE doceas me.* Inde est quod plurimis locis, quorum nonnulla jam citavimus passim docet Deus delectatione iustitia opus esse faciendum, & hanc ipsam delectationem nobis tribuendam esse a Deo: *Suavitatem, inquit, iustitia facienda dabit tibi, ut incipiat te delectare iustitia, quem primo delectabat iniquitas.* Et in Psalmum centesimum vigesimum-nonum: *Est sermo Dei (id est, lex Dei) adversarius tuus quamdiu cum illo non concordas. Concordas autem cum eo perit in DELECTARE, facere quod dicit sermo Dei.* Et in alium Psalmum: *Clama ad illum infelix ego quis me liberabit de corpore mortui huius? Veniet enim gratia Dei & quoniam gratia? UT DELECTET te iustitia, sicut delectabat iniquitas.* Et homo qui ex vinculis solutus est exclamabit ad Deum. *Dirupisti vincula mea &c.* nempe per illam solam & unicam gratiam Dei DELECTATIONEM iustitiae, quam toties praedicat, De qua delectatione seu suavitate iustitiae aut legis

lib. 2. de nup. 135.

psal. 67.

psal. 106.

psal. 119.

psal. 119.

psal. 119.

psal. 119.

psal. 119.

psal. 119.

psal. 119.

Homil. 29. cap. ult.

psal. 119.

lib. de grat. christi. c. 13. serm. 4. de verbis apost. cap. 8.

Enarr. in psal. 8.

psal. 119.

psal. 119.

psal. 119.

psal. 119.

Vide lib. 1. de pura nat. a. 5. usque ad 10.

In Psal. 85.

aut legis aut operis boni, aut recte facti, quæ apud Augustinum in idem redeunt, qui plura volet videat ea quæ in capite superiori, & in alijs nonnullis diximus. Sed quid opus pluribus? Illud DELECTATIONIS cælestis adjutorium tam est in hac mortali vita necessarium, ut nisi istud operibus nostris Deus aspergeret, deficeremus in via, qua ad Patriam tendimus: si nulla INCUNDTAS, deficiamus, si plena securitas male exultamus, Ergo & INCUNDTATEM aspergat, & timorem incutiat, ut de DULCEDINE INCUNDTATIS perdat nos ad sedem securitatis. Tanta est etiam efficacia, ut cujus mens eo inebriata, Deo miserante fuerit, præter hoc ipso terrenorum omnium quibus immergimur ac tentamur

oblivionem, & per omnes temporales prosperitates atque adversitates rapit eum ad ipsam domum Dei: Gustemus saltem, inquit sanctus Doctor. quam suavis est Dominus, qui dedit nobis pignus Spiritum, in quo sentiamus eius DULCEDINEM, & desideremus ipsum vita fontem, ubi sobria ebrietate mundemur & irrigemur. sicut lignum quod plantatum est secus decursus aquarum, & dat fructum, bonorum operum, in tempore suo. Inebriabuntur enim ab ubertate domus tua &c. Tali ebrietas non evertit mentem, sed tamen rapit sursum, & oblivionem præstat omnium terrenorum. Qua de re plura dici possent nisi ex istis quæ adduximus illius adjutorij natura & potestas & necessitas ad omne bonorum operum genus satis perciperetur.

lib. de agn. necl. christian. cap. 29.

CAPVT TERTIVM.

Idem probatur.

Tertio ex contrario, hoc est, ex peccatis quæ ex simili delectatione terrenâ, tanquam ex causa proficisci tradit.

MANICHÆI

TERTIO delectationem istam cælestem esse veram ex Augustini sensu medicinalis gratiæ adjutorium, quod Deus ad justitiam operandam voluntati tribuit, ex eo demonstrari potest, quia similiter docet, delectationem terrenam esse causam cur ab Adami posteris justitia deferatur ac deferendo peccetur. Cum enim peccatum & recte factum omnino contraria sint, hoc ipso quo docet ita peccata perpetrari, ut voluntas terrenâ quâdam delectatione præcedente præparetur & impellatur, lectoribus intelligendum relinquit, id quod toties de cælesti delectatione atque suavitate ad justitiam operandam conferente tradit, ex generali quâdam & arcana ratione ad voluntatem tam sublimibus operibus præparandam, multo magis esse necessarium, ut eo tanquam adjutorio sancti Spiritus adjuncta & elevata, & concupiscentiarum suarum visco expedita, in operationes cælo dignas prorumpere & evolare possit.

A muliere, & viro. Quod uberius declarat. Quid vero absolutius quam id quod adversus eundem Manichæos cum Fausto eorum Coryptheo disputans, docet: Quapropter homini alio serviens Idei servienti Deo refrenat omnes mortales DELECTATIONES & eas coarctat ad naturalem modum meliora inferioribus ordinata dilectione præponens. SI ENIM NIHIL DELECTARET ILICITUM, NEMO PECCARET. Peccat ergo qui DELECTATIONEM illicitam relaxat potius quam refranat. Ad quam doctrinam tam generaliter pronuntiata passim in omnibus operibus suis respicit; ut quando dicit contra Secundinum qui putabat malam esse creaturam cupis dilectione peccatur: Quæro quid allicita animæ confessionem, an irruat illa castitas & propter ea consentire dicatur, quia eius aliquid DELECTATIONE moveatur ad fruendum. Et quando contra Donatistas ex persona peccantium generaliter promit: Quid aliud sermoni veritati tuæ sitisque respondent unnes flagitiosi & facinorosi homines, luxuriosi &c. Quid aliud respondent cum eos veritas arguit, nisi hoc volo, hoc me DELECTAT? Vbi posterioris prioris ratio est delectatio voluntatis, quia ut ante dixit, si nihil delectaret illicitum, nemo peccaret. Et quando in questionibus octoginta tribus dicit, quod sub lege vincimur, sub gratia vero iam non vincimur DELECTATIONE consuetudinis seu cupiditatis malo. Nam ante gratiam ideo non implebatur lex, quia ipse, inquit, iustitia nondum erat charitas quæ dilectione teneret interiora mentis ne ad peccatum DELECTATIONE rerum temporalium traheretur. Et quando contra Pelagianos ad Bonifacium scribit: Libertum arbitrium usque adeo in peccatore non perijt, ut per illud nisi peccent, maxime omnes qui cum DELECTATIONE peccant,

Lib. 1. de agn. necl. christian. cap. 29.

lib. contra Manich. cap. 16.

lib. 2. de sup. i. 10.

lib. 83. q. 66.

lib. 1. ad br. cap. 1.

Lib. 2. de gen. contra Manich. cap. 14.

Hanc igitur delectationem peccatorum antecedere & ex illa proficisci quod ab hominibus peccatur non uno loco sanctus Augustinus profitetur. Quid enim apertius dici potest, quam id quod contra Manichæos de ordine quo peccavit Adam tradit, nempe per mulierem veluti nos per tentationem qua tentamur: Sed tamen, inquit, per mulierem diabolus perverlitatis persuasor decipit: non enim etiam ratio nostra deducta ad confessionem peccati potest, nisi cum DELECTATIO mota fuerit in illa parte animi, quo debet obtemperare rationi tanquam rectori viro. Etiam nunc in unoquoque nostrum nihil aliud agitur, cum ad peccatum quisque delabitur, quam tunc actum est in illis tribus serpente,